

Ingeborg Kraus
Strokovnjakinja za travme

Ženske v senci: Žene, izdane s strani partnerjev, ki plačujejo za seks

Povzetek

Ženske v senci so ženske, ki so jih moške izdali s tem, da plačujejo za seks ženskam v prostituciji. Do sedaj ni bilo posvečene nobene pozornosti škodi, ki jo to povzroča ženam. V spodnjem intervjuju raziskovalka govori z nekdanjo ženo moškega, ki je plačeval za seks. Opisuje vpliv moške izdaje nase in njeno družino. To obliko škode moramo jemati resno in opraviti še več raziskav.

Ženske v senci so ženske, ki so jih moške izdali s tem, da plačujejo za seks ženskam v prostituciji. Do sedaj ni bilo govora o tej kolateralni škodi prostitucije. Raziskovalka je intervju z izdano ženo opravila v Nemčiji marca 2018. Njena zgodba se je močno dotaknila. Šele takrat se je začela zavedati dimenzij poškodb, ki jih trpi ona in druge ženske. Resnično je tem ženskam storjena ogromna škoda. Ta oblika izdaje ima uničujoče posledice za celotno družino, žrtve pa se ne jemlje resno in ne prejema nobene učinkovite podpore.

Obstaja nevarnost, da celo terapevti zamenjajo vlogi krivca in žrtve ter izdanemu zakoncu sperejo možgane. V Nemčiji ni nobene strokovne literature o zasvojenosti s seksualnostjo in posledično nobene možnosti razjasnitve teh vprašanj in razumevanja, kaj se z osebo in tistimi okoli nje dogaja. Raziskovalka se pri svojem delu pogosto srečuje z ženskami, ki so bile razvrednotene s strani partnerjev. Morda njihovi partnerji ne uporabljajo storitev prostitucije, imajo pa kljub temu dostop do pornografije. Povsod smo soočeni s pornografskim prikazom žensk, tudi če si tega ne želimo. In v državi, kjer je prostitucija legalizirana (Nemčija), ostaja pravica moškega, da se odloči, če bo šel k prostitutki oz. ima možnost, da tega ne stori. Če pogledamo na ta problem od blizu, so v resnici vse ženske ženske v senci v državah, kjer je plačevanje za seks legalizirano in je prostitucija dojeta kot delo.

Ženska, ki je sodelovala v intervjuju je povedala naslednje:

Z mozem sva skupaj živela 36 let in bila poročena 27 let. Imava tri odrasle otroke, ki ne živijo več z nama in so že zaključili izobraževanje. Ko se je vse začelo sesuvati, je najmlajša hči zaključevala srednjo šolo. Podoba njenega očeta se ji je v hipu zrušila.

Moj mož je samozaposlen in finančno neodvisen, zato je imel priložnost, da si je za svoja dejanja vzel čas, brez da smo bili sumničavi. Vsak dan je prihajal na skupne obroke in vedno je bil prisoten v družinskem življenju. Z njegove strani sem vedno čutila veliko podpore. Mar mu je bilo za vse nas, da se nikoli nisem vprašala, kje je in kaj počne. K prostitutkam je vedno hodil iz službe in takoj zatem je prišel domov na kosilo.

Z leti sem opazila, da postaja vedno bolj čustveno odsoten. Spremenila se je tudi njegova spolnost. Vedno znova sem skušala z njim o tem govoriti, pa je pogovor zavračal. Bili so trenutki, ko se me je dotaknil drugače kot ponavadi. Danes vem, da je bilo to zato, ker je bil pred tem pri prostitutki. Čutila sem, a tega nisem znala poimenovati. Rekla sem mu: »Z menoj ravnaš kot s prostitutko, dotikaš se me, kot da sem kos mesa.« Med nama ni bilo več intimnosti. Ni bilo več nežnosti, ampak samo ustvarjanje dražljajev. Ni bilo vezano na stvari, ki si jih je želel, ampak način, kako jih je zahteval. Govoriti je začel z zahtevnim in ukazovalnim tonom glasu, ki se mi je gabil: »Stori to, dotakni se me tako, usedi se na določen način, pojdi tja ...«. Vedno se je nehalo,

ko sem se pritožila in vse se je končalo s prepirom. Naenkrat je imel posebne potrebe, ki jih prej ni imel oziroma jih ni zahteval tako strogo, kot na primer erotična oblačila. Od časa do časa sem si preoblekla tisto, kar sem izbrala. Bilo je veliko razvrednotenja, zlasti v zvezi z mojo seksualnostjo. Bili so časi, ko se mi je hotel očitno maščevati, ker sem zavrnila spolnost z njim. Razvila sem mnoge teorije, da ga ne zadovoljujem več, da je nekaj narobe, a nisem mogla ugotoviti, kaj. Znova in znova je imel nenavadne komentarje: »V osnovi imam rad blondinke z modrimi očmi ...«. Vse to se je dogajalo v dolgih časovnih intervalih in ni bilo tako ekstremno, da bi se zaradi tega od njega ločila. Kljub temu da je vse to povzročilo veliko težav, nisem nikoli posumila, kaj je bil pravi razlog za to.

Meni je vedno govoril precej omalovažujoče o moških, ki so gledali za drugimi ženskami in postal je jezen, ko je ugotovil, da kateri od bližnjih prijateljev vara svojo partnerko. Predstavljal se je kot precej zainteresiranega za pravice žensk, podpiral je mene in moj profesionalni razvoj. Prepričana sem sem bila, da je v zvezi s tem zelo pristen.

Vedno je bil pripravljen opraviti svoje dolžnosti kot družinski oče, ampak čustveno je postal nedostopen in pogosto zagrenjen. Sčasoma je postal popolnoma otopel, ni me opazil, niti ni imel želje po spolnosti. Kadar sva imela spolne odnose, so bili le-ti brez posebne intimnosti, šlo je zgolj za zadovoljevanje potrebe. Več čustveno niti nisem pričakovala, saj se mi je vse to zdelo nekaj običajnega za par, ki je že tako dolgo časa skupaj. Ko sem o tem govorila z drugimi ženskami, so mi povedala enake stvari. Nisem prepoznala, kako močno trpim. Verjamem, da sem bila v določenih obdobjih depresivna, brez da bi se tega sploh zavedala. Končno sem se odločila za terapevtsko pomoč, ker sem mislila, da je z menoj nekaj narobe. Čeprav nisem vedela, kaj se je v resnici dogajalo za mojim hrbtom, terapija ni mogla rešiti osnovne težave, kljub temu da sem se boljše počutila in bila čustveno močnejša.

Z možem sva se veliko pogovarjala, ampak konec koncev sem ugotovila, da so bili najini pogovori navidezni, saj nisem vedela, kaj se v resnici dogaja. Sčasoma sem se navadila na moževo otopelost in nisem opazila, da se izogiba očesnemu stiku z menoj. Mislila sem, da je to normalno in bila sem prepričana, da imava resničen in dober zakon v primerjavi z drugimi. Vse to je bilo zavajanje, iluzija in odrevenelost. Ničesar več nisem čutila.

Sčasoma sem se odločila za kombinirano terapijo za telo in dušo. Nekega dne sem na moževem telefonu odkrila sporočila neznanе ženske in začel se je proces razodetja, ki je trajal več kot štiri leta. Sprva je vse zanikal – tudi v partnerski terapiji je priznal le toliko, kot sem vedela prej. V terapiji je bilo vse obravnavano kot partnerski problem, h kateremu sva oba prispevala. Mož je v terapiji lagal, problem je skušal minimalizirati. Tudi če je prišlo do jasnih nasprotovanj, terapevt ni bil za to zainteresiran. Zaradi čustvenega nasilja, laganja, in načrtne zlorabe se mi je mešalo, saj me je ves čas skušal zmesti in podvomila sem v lastno duševno zdravje.

Obravnavali so me kot ljubosumno ženo, ki je razvila nenormalne fantazije in se mora naučiti sprejeti moža takega, kot je. Kljub temu so bile moje fantazije manj škodljive, kot pa tisto, kar se je v resnici zgodilo, saj je bila taka izdaja zame nepredstavljljiva. Mož je ves čas vse zanikal, terapevt se je pridružil njegovi igri. Po štirih letih se je prikazala resnična slika, saj sem po pomoti na njegovi navigaciji našla naslove bordelov in prostitutk. Po tem stvari ni mogel več zanikati.

Zame je bilo to obdobje grozno. V teh letih sva ves čas travmatizirala drug drugega. Nisem bila več zmožna z njim gledati televizije, iti v kino ali kamorkoli skupaj. Razvil je zasvojenost s seksualnostjo in bil je prepričan,

da je upravičeno, da gleda na ženske kot na spolni objekt. V najini zvezi ni bil več prisoten. Spodbujala sem ga, da zase kaj dobrega stori, pa je bil vedno bolj apatičen. Začel je hoditi na terapijo, ampak je lagal in govoril, kako me je zapostavljal, da je storil mnogo napak, da mu je bilo težko. Vmes pa je hodil k prostitutkam. Živel je dvojno življenje. Na koncu je imel več žensk hkrati, serijsko, eno za drugo. Življenje, ki sem ga poznala, v resnici ni obstajalo.

Postala sem aktivna in se vključila v skupine za samopomoč in različne terapije, ki so specializirane za zasvojenost s seksualnostjo. V Nemčiji skorajda ni možnosti. Zato sem odšla v Veliko Britanijo, kjer imajo mnogo programov. Tam sem spoznala čudovito dekle, s katero sva še danes prijateljici. Ugotovila sem, kako pomembno je bilo, da je mož spodbujal mojo finančno samostojnost, saj so mnoge ženske morale odplačevati še dolgove svojih mož.

V prostituciji so ženske, ki so zelo drage in želijo, da jih stranke navdušujejo z dragimi darili, na spletu imajo celo seznam stvari, ki si jih želijo. Moški se želijo s kupovanjem dragih daril dokazati ali pa ženskem v domnevni krizi pomagati. Žalostno je, da morajo žene, ki trpijo zaradi travme in ponižanja, odplačevati te dolgove. Na srečo pa se meni to ni zgodilo, prav tako nisem bila okužena z nobeno spolno prenosljivo okužbo.

Po razkritju se je spremenil tudi najin krog prijateljev. Skoraj vsi odnosi so propadli. Prijateljica je rekla, da je naivno verjeti, da moški tega ne počnejo, zato ona vedno poskrbi, da imata z možem redne spolne odnose, da do česa takega ne pride. Ta odnos je kazal na to, da je vse moja krivda. Zaradi tega sem zelo jezna, jezna sem tudi zato, ker se to v družbi tako pogosto dogaja in je še vedno zamolčano. Še vedno velja, da žena ni dovolj seksi ali dobra v postelji, če mora njen mož k prostitutki.

Več let sem potrebovala, da sem se spet počutila privlačno, da je z menoj vse v redu in da imam običajno spolnost. Dolgo časa sem čutila, da moje telo ni dovolj privlačno. Sčasoma mi je mož prenehal dajati komplimente in lepe stvari. Ko je iskal ženske preko spleta, sem močno dvomila vase in verjela, da vedno lahko najde lepšo in boljšo žensko. Pretekla je cela večnost, da se je to spremenilo. Pred tem nisem hodila ven, nisem brala revij, saj so bile povsod lepe in čedne ženske. Na ulici sem se pogosto spraševale, če bom morda videla katero od žensk, ki je mojega moža oralno zadovoljila.

Zelo je pomembno, da začnemo govoriti o premagovanju sramu in da ni običajno, da moški hodijo k prostitutkam. Ženske so prostitucijo sprejele kot nekaj običajnega in če govoriš o tem kaj slabega, obveljaš za čistunsko. Če ni ustrezne zakonodaje, ki kaznuje tiste, ki plačujejo za seks, moški verjamejo, da imajo do tega pravico in da si ženske to same želijo.

Ko oseba počne nekaj, kar je v nasprotju z njenimi vrednotami, čuti skrajno nelagodje. Temu rečemo kognitivna disonanca. Zato, da bi moški zmanjšal disonanco in z njo povezane neprijetne obremenitve, brez da se odreče zasvojenemu vedenju, si ustvari lažno predstavo o sebi, ki pripada njegovi osebnosti le v določenem okolju. En del je seveda ločen od drugega – moški se pretvarja, da pozabi na svojo ženo in otroke, ko obišče prostitutko in nasprotno, pozabi obisk prostitutke, ko preživlja čas s svojo družino. Na eni strani je torej zvest, skrben mož in oče, na drugi strani pa drzen, mejen in aroganten žrebec, ki brezskrbno plačuje za seks ženskam, ki so lahko stare toliko, kot njegove hčere. Ko skuša moški te dele sebe povezati, pride do travmatičnih učinkov. Resnično verjamejo, da prostitutke njihova moškost navdušuje, saj za to v resnici plačajo. Mož je prostitutke hkrati poveličeval in preziral. Do mene je čutil podobno – na eni strani me je idealiziral, na drugi pa razvrednotil. Odnos do prostitutk se vrti okoli moči, manipulacije in iluzije, v resnici pa

se vse vrti okoli strahu – strah, da smo v bližnji, resnični in intimni zvezi. Moj mož je začel hoditi k prostitutkam, ko sem zaključevala študij in postala bolj samozavestna ter nisem bila več tako odvisna od njega.

Pred kratkim sem našla odprto pismo ženske v prostituciji, ki ga je naslovila na žene svojih strank. Zaničljivo je napisala, da seveda vsaka ženska, ki to bere, misli, da njen mož tega ne počne. A da je to resničnost glede na to, koliko poročenih moških hodi k njej. Nato je začela naštevati argumente, zakaj je za vse dobro, da moški hodijo k njej, saj si sama moža ne želi, da si z njimi v resnici ne želi seksati in da posledično ne predstavlja nobene grožnje in da je ona le nujno zlo, ki ga je potrebno sprejeti, ker moški taki pač so.

Ta ženska problema ne prepozna, verjetno, ker sama ni nikoli doživela direktne prevare, skrivnosti in izdaje. A ključni problem je pogled na ženske kot na spolni objekt. Zaradi tega vzajemno spoštovanje, zaupanje in resnična intima postanejo nemogoči, saj ima prostitucija uničujoče učinke na partnerstvo. Drugače je, če ima moški zvezo z »resnično« osebi s pravimi čustvi. Seveda je tudi to ekstremno boleče, a hkrati ne uniči celotnega sistema vrednot in človeške zmožnosti, da ljubi.

Kličem vse nas, ženske v senci, saj smo v senci tega sistema. Nimamo izbire, tega si nismo izbrale same in nimamo glasu, ko se diskutira o prostituciji. En razlog je, da večina žensk upa, da se jim to ne bo zgodilo, druge pa vedo, kaj se jim dogaja pa jih je preveč sram in so napadene takoj, ko o tem spregovorijo. To je neznosna misel, če upoštevamo hudo travmatično izkušnjo zaradi dolgotrajne prevare, izdaje in zlorabe, ki jo prinese vse to. Dandanes je bolj sprejemljivo, da nekdo pove, da se ukvarja s prostitucijo, kot pa da si izdana žena ali partnerka. In to je značilnost travmatizacije: poniževanje in sramotenje žrtev.

Prevedeno in povzeto po Kraus, Ingeborg (2020). Shadow women: Wives betrayed by sex buyers. Dignity: A Journal on Sexual Exploitation and Violence. Vol. 4, Issue 4, Article 3. Dostopno na <http://digitalcommons.uri.edu/dignity/vol4/iss4/3> (7. 10. 2020).